

fréttabréf **bssl**

Apríl 2011 33. árgangur 4. tbl.

Kúasýningin KÝR 2011

Búnaðarsamband Suðurlands og Félag kúabænda á Suðurlandi hyggjast standa fyrir kúasýningu í lok ágúst í sumar. Sýningin verður að öllum líkindum haldin í Rangárhöllinni á Gaddstaðflötum. Að venju verða sýndir kálfar og kýr að tilskyldu að þátttaka verði næg.

Innan skamms verða kúabændum sent bréf þar sem óskað verður eftir ákveðnum til sýningar. Mörkin verða sett við að viðkomandi gripir hafi fengið a.m.k. 87 stig í útlitsmati en þó verður engum gripum vísað frá sem vilji er fyrir að sýna.

Kálfum verður skipt í tvo flokka þar sem um verður að ræða sýnendur 11 ára og yngri og sýnendur 12-15 ára. Æskilegt er að ekki sé komið með mjög unga kálfa til sýningar þar sem þeir þurfa að hafa lágmarksholdfyllingu til að þeir sýnist sem best.

Við biðjum bændur og búalið því að fara að huga að gripum til sýningar en gera verður kröfu um að þeir gripir sem sýndir verða séu leiðitamir, geti numið staðar og standi kyrrir.

Nánari upplýsingar gefur Guðmundur Jóhannesson í síma 480 1800, netfang mundi@bssl.is.

efni bréfsins:

Kynbótasýningar.. bls.2

Jafnvægisverð
aprílmárkaðar..... bls.4Sauðfjársæðingar-skil á
sæðingaskýrslum. bls.4**KLAUFSNYRTING****Pantanasími 867 4104****Senn líður að sauðburði – Lambasjúkdómar**

Upprifjun á nokkrum algengum lambasjúkdómum, einkennum og aðgerðum. Ekki er um tæmandi upptalningu að ræða, best er að ráðfæra sig við sinn dýralækni ef sjúkdómar koma upp og einnig gagnvart fyrirbyggjandi aðgerðum.

Stíuskjögur (hvítvöðvaveiki, selenskortur) orsakast af vöntun á seleni og E-vítamíni. Lömb geta verið að fá einkenni á öllum aldri, en algeingast að sjá það á fyrsta mánuðinum, einkum þegar þau koma út.

Einkenni: Geta verið mjög misjöfn. Lömb undan ám með mikla vöntun geta jafnvel fæðst dauð eða drepist snögglega á fyrstu dögnum. Við minni vöntun eru lömbin slöpp (máttlaus), lömb verða stíð í hreyfingum og geta jafnvel ekki staðið. Meðhöndlun skal vera í samráði við dýralækni þar sem gefið er inn blanda Selens og E-vítamíns. Nauðsyn er að greining sé örugg þar sem auðvelt er að ruglast á sjúkdómum.

Fyrirbyggjandi: Hafa nægilegt Selen og E-vítamín í fóðri seinnipart meðgöngu. Sprauta lömbin með Selen/E-vítamíni í þeim hjörðum sem stíuskjögurs verður vart. Það má sprauta öll lömb í áhættuhópnum en þar sem orsökina er vöntun hjá móðurinni er einnig hægt að sprauta mæðurnar 3-4 vikum fyrir burð. Athugið að ofgjöf selens getur valdið eitrun. E.t.v. er full ástæða fyrir bændur á gossvæðinu að vera á varðbergi gagnvart því að kindur fái selen og ekki síst ungar kindur en vil benda bændum á að leita ráða hjá sínum dýralækni.

Joðskortur er algengur í sauðfé hér á landi. Joð er hluti skjaldkirtilshormóns sem hefur viðtæk áhrif á efnaskipti líkamans.

...framh. á bls. 2

Einkenni: Nýfædd lömb eru dauf, sléttærður feldur, stækkun skjaldkirtils, lafandi eyru og öndunarerfiðleikar samfara stækkun kirtilsins.

Aðgerðir: Setja joð í drykkjarvatn ánnu fyrir og um burð. Láta standa joð í dölum í fjárhúsinu seinnipart vetrar þar sem joðskortur hefur verið vandamál að höfðu samráði við dýralækni.

Liðabólga er smit í einum eða fleiri liðum sem veldur bólgu, sársauka og helti. Bakteríur berast inn ýmist um nafla eða sár og skurfur t.d. með óhreinum tækjum við merkingu og mörkun.

Einkenni: Helti, listarleysi og almenn deyfð. Skoðun sýnir sársauka og bólgu í einum eða fleiri liðum. Oftast veikjast einstaka lömb en stundum lýsir sjúkdómurinn sér sem faraldur. Meðhöndlun byggir á sýklalyfjagjöf. Í byrjun sýkingar má lækna lömbin með tafarlausrí og markvissri lyfjagjöf.

Fyrirbyggjandi: Tryggið að lömb fái nægan brodd, hreinlæti skal viðhaft, sótthreinsun á naflastreng og tækjum.

Lambablóðsótt er bráðdrepani smitsjúkdómur í nýfæddum lömbum, er gætir innan 2ja vikna aldurs. Orsök er baktería nefnd Clostridium perfringens B sem fjölga sér í iðrum lambanna og myndar þar eitru sem drepur þau.

Einkenni: 2-3 daga gömul lömb veikjast. Lömb eru jafnvel að finnast dauð. Oftar er komið að þeim daufum, þau sjúga ekki, liggja í móki og sýna jafnvel einkenni blóðugar skitu. Þau eru fávæik fá krampa, stynja, emja og fetta höfuðið aftur. Dauðinn fylgir innan fárra stunda.

Aðgerðir: Láta staðfesta með krufningu (1 eða fleiri í krufningu). Engin örugg lækning er til. Reynt hefur verið að setja sermi (mótefni) í nýfædd lömb og hentugt sýklalyf ásamt því að næra þau en árangur er lítill. Sótthreinsa umhverfi eða flytja burðarstíu.

Fyrirbyggjandi: Bólusetja ær, í samráði við dýralækni, fyrir burð eða sprautu lömbin nýfædd (innan fárra 2-4 tíma) með sermi. Sótthreinsa árlega húsin/tæki. Þrifa vel allt umhverfi.

Flosnýrnaveiki er smitsjúkdómur í lömbum sem bakterían Clostridium perfringens D veldur.

Einkenni: Svipuð við lambablóðsótt en minni kvalir og hljóð, þembast meira upp, oft froða í munni/munnvikum. Yfirleitt falleg lömb, eldri en 2ja vikna. Finnast dauð (veik í fáa tíma). Getur komið í yngri lömb, stundum samtímis lambablóðsótt. Sami sýkill og veldur garnapest og legeitrun.

Aðgerðir: Láta staðfesta með krufningu. Sermi strax í lömb sem eru í hættu (vörn dugir aðeins í 10-14 daga).

Fyrirbyggjandi: Bólusetja ær fyrir burð í samráði við dýralækni með blönduðu bóluefni eða sérstöku garnapestarbolefni.

Skita er einkenni ýmissa sjúkdóma, sem herja í meltingaveginum eða á hann. Garnabólga er þar nefnd, þegar smit er í slímhúð garna. Bólgan veldur auknu streymi vökva í görnum, lakari upptöku og meiri garnahreyfingu, sem leiðir til niðurgangs. Smitið getur verið af völdum þekktra sjúkdómsvalda eins og kóli, klostrídu og

fleiri en einnig með bakteríum sem fara af stað við hagstað skilyrði. Einnig valda henni skyndilegar fódurbreytingar og að lokum snýklasmit (ormar, hnýslar).

Einkenni: eru fyrst óljós, lömbin eru deyfðarlegri en fá fljótleiga skitu. Hún getur orðið mjög þunn, gul-grá, vatnskennd eða blóðblönduð. Hún klínist innan á læri og við dindil. Ástand versnar fljótt ef lömbin eru ung. Dauða ber að vegna vökvataps, hungurs og blóðsmist eftir 12-48 tíma ef ekki er bruðgiðst við.

Aðgerðir: Meðhöndlun er að stórum hluta umönnun (fóðrun, vökva- og saltgjöf), en að litlum hluta lyfjagjöf. Mikilvægt er að hindra vökvatapið og fyrirbyggja hungur (gefa volgt mjólkurbland bætt með salti). Verður að gefa þeim minnst þrisvar á dag orku (sykur) og sölt. Sýklalyf eru gefin í samráði við dýralækni. Þar sem ofkólnun er oft fylgikvilli verður að gæta að því. Vegna smithættu frá skitulömbunum á að hafa þau einangruð og stíur þeirra skal sótthreinsa eftir notkun. Varnaraðgerðir eru helstar að sjá til þess að lömbin hafi fengið nóga broddmjólk strax. Hreinlæti í burðarstíum er áriðandi. Ef verulegur skitufaraldur kemur upp er fyrirbyggjandi sýklalyfjagjöf nauðsynleg í samráði við dýralækni.

Slefsýki þessi sjúkdómur veldur víða vaxandi tjóni, þó hann sé ekki nýr af nálíni.

Kólísýklar berast með óhreinindum ofan í nýfætt lamb, oft á undan broddi. Sýklarnir berast óhindrað ofan í mjóginu, þar sem þeir fjölga sér og lama hreyfingar garna með eitri sínu. Afleiðingarnar eru lystarleysi og hungurdauði eða blóðeitrun, líffærabilun og dauði. Mikilvægt er að tryggja að júgur og spenar séu hrein og öll lömb fái nægan og góðan brodd sem fyrst.

Einkenni: Lömb veikjast oftast 12-48 klst gömul, verða dauf og hætta að sjúga. Innan klukkustundar fara þau að slefa glærri slímkenndri slefu og jafnframt rennur vökvu úr augum. Loft safnast í meltingarveginn. Lömbin deyja á 6-24 klukkutímum ef ekkert er aðgert.

Aðgerðir: Hægt er að lækna slefsýki með viðeigandi lyfjum ef hún uppgötvast nógu snemma. Lækning byggir þó jafnframt á viðeigandi hjúkrun. Koma þarf í veg fyrir að lömbin svelti og þorni upp. Jafnframt viðeigandi lyfjagjöf, þarf að byrja á að gefa lambinu sykur-saltlausn þrisvar á dag með magaslöngu. Ekki gefa því mjólk fyrr en það er tilbúið að sjúga sjálft. Með ýmsum aðgerðum má fyrirbyggja slefsýki að mestu. Mikilvægast er að lömbin fái sem fyrst nægan brodd. Gott getur verið að gefa lömbum sem orðið hafa fyrir bakteríusýkingu AB-mjólk. Góð umhirða, loftræsting og þrifnaður eru mikilvægir varnarþættir. Ef þetta dugir ekki til má íhuga fyrirbyggjandi lyfjagjöf.

Umfjöllun þessi um lambasjúkdóma er unnin upp úr Sauðburðarkveri Sigurðar Sigurðarsonar dýralæknis. Einnig er stuðst við yfirgripsmikið rit er Árni Brynjar Bragason tók saman og heitir Sjúkdómar og sauðfé, þar er fjallað um sjúkdóma sauðfjár, sjúkdóma áa um burð, lambasjúkdóma og ýmislegt fleira.

Guðlaug Berglind Guðgeirsdóttir

Kynbótasýningar á Suðurlandi

Kynbótasýningar hefjast óvenju snemma þetta árið hér sunnanlands enda búist við miklum fjölda hrossa. Fyrsta sýningin verður á Sörlastöðum í Hafnarfirði og síðan tekur hver sýningin við af annarri. Það er reiknað með að dómar standi samfleytt frá 2. maí til 10. júní. Sýningar verða að þessu sinni fimm á Suðurlandi. Reiknað er með að tvær dómnefndir verði að störfum á öllum sýningunum nema þeirri fyrstu á Sörlastöðum. Stefnt er að sýningu í Hornafirði ef næg þátttaka fæst, lágmarks skráning er 15 hross.

Sýningar í umsjón Búnaðarsambands Suðurlands eru:

Sörlastaðir í Hafnarfirði dagana 2. til 6. maí

Tekið við skráningum í síma 480-1800 dagana 26. og 27. apríl

Brávellir á Selfossi dagana 9. til 13. maí

Tekið við skráningum í síma 480-1800 dagana 2. og 3. maí

Víðidalur í Reykjavík dagana 16. til 20. maí

Tekið við skráningum í síma 480-1800 dagana 9. og 10. maí

Sörlastaðir í Hafnarfirði dagana 23. til 27. maí

Tekið við skráningum í síma 480-1800 dagana 16. og 17. maí

Gaddstaðaflatir dagana 30. maí til 10. júní

Tekið við skráningum í síma 480-1800 dagana 18. til 20. maí, einnig verður opið fyrir skráningar á heimasíðu Búnaðarsambandsins www.bssl.is til miðnættis á sunnudeginum.

Hornafjörður 30. til 31. maí

Tekið við skráningum í síma 470-8088/864-6487 dagana 23. og 24. maí.

Það skal skýrt tekið fram að þetta er sýningaráætlun, þannig vel getur verið að það þurfi að fækka eða fjölga dögum þegar ljóst er hversu mörg hross eru skráð til sýningar hverju sinni. Reynt verður að dæma ekki um helgar eða á öðrum helgidögum en þó er vel hugsanlegt að yfirlitssýningar færast yfir á helgarnar ef þátttaka er mjög mikil. Það er um að gera að skrá tímalega til að vera öruggur með að fá tíma á þá sýningu sem sóst er eftir að komast á. Hægt verður að skrá hross til sýningar á heimasíðu Búnaðarsambandsins, www.bssl.is þá daga sem verið er að taka niður skráningar og til miðnættis á síðasta skráningardeg. Varðandi sýninguna á Gaddstaðafötum verður opið fyrir skráningu á heimasíðunni til miðnættis á sunnudeginum 22. maí, þar sem búist er við að fjöldinn á þeirri sýningu verði mikill.

Frá árinu 2008 hefur verið leyfilegt að koma með hross einvörðungu í reiðdóm. Reglan var sú að byggingardómur mátti standa á milli vorsýninga en ekki fram að síðsumarsýningum. Nú hefur hins vegar verið ákveðið að hafi hross verið fulldæmt á almanaksárinu geti eigandi valið að láta nýjasta byggingardóm úr fullum dómi standa við endursýningu. Ekki er hægt að koma með hross í byggingardóm og ætla síðan að koma á

næstu sýningu með hrossið í reiðdóm.

Sýningargjald á hvert hross er 15.000 kr sem er hækkun um 500 kr á milli ára og rennur sú hækkun öll til Bændasamtaka Íslands. Ef hross er einvörðungu skráð í byggingardóm eða hæfileikadóm er sýningargjaldið 10.500 kr. Það skal hins vegar skýrt tekið fram að nauðsynlegt er að geta þess um leið og hrossið er skráð að það eigi einungis að mæta í byggingardóm eða hæfileikadóm, ef það er ekki gert er lítið svo á að það eigi að fara í fullnaðardóm. **Hafi greiðsla ekki borist í síðasta lagi í lok síðasta skráningardags er viðkomandi hross ekki skráð í mót.** Sýningargjöld er hægt að greiða á skrifstofu Búnaðarsambandsins að Austurvegi 1 á Selfossi eða inn á reikning nr. 0152-26-1618, kt: 490169-6609. Ef greitt er í banka er mikilvægt að biðja bankann um að faxes strax greiðslukvittun til Búnaðarsambandsins, faxnúmerið er 480-1818. Mjög brýnt er að merkja greiðslu með númeri og nafni hrossins. Ef greitt er í gegnum netbanka vinsamlegast sendið greiðslukvittun á netfangið helga@bssl.is. Hægt er að greiða sýningargjöld með kreditkort. Endurgreiðsla á sýningargjöldum kemur aðeins til greina ef látið er vita um forföll áður en viðkomandi sýning hefst. Ekki er um fulla endurgreiðslu að ræða heldur einungis 10.000 kr fyrir hross sem hefur verið skráð í fullnaðardóm en 6.000 kr fyrir þau hross sem hafa einungis verið skráð í byggingar eða hæfileikadóm.

Rétt er að minna á eftirfarandi:

Öll hross sem koma til kynbótadóms skulu vera grunnskráð í WorldFeng og einstaklingsmerkt.

Allir stóðhestar sem koma til dóms skulu vera DNA-greindir svo og foreldrar þeirra, s.s. þess er krafist að allir stóðhestar hafi sannað ætterni.

Allir stóðhestar 5 vetra og eldri sem koma til dóms þurfa að skila inn vottorði um að úr þeim hafi verið tekið blóðsýni. Ekki þarf að framvísa vottorði fyrir hesta sem þegar liggur fyrir í WF að búið er að taka blóð úr.

Röntgenmynda skal hækla stóðhesta. Röntgenmyndirnar er heimilt að taka af hestinum á því ári sem þeir verða fimm vetra. Hestur hlýtur ekki dóm nema myndataka hafi farið fram og niðurstöður liggja fyrir í WorldFeng.

Hófar mega ekki vera lengri en 9,0 cm. Undantekningar frá þessari reglu má gera þegar hæð á herðar mælist 137-144 cm, mælt með stangarmáli, en þá má hóflengd vera allt að 9,5 cm og ef hæðin er 145 cm eða meira má hóflengdin vera allt að 10,0 cm. Ekki má muna meira en 2 cm á lengd fram- og afturhófa.

Hámarksþykkt skeifna er 8 mm og hámarksbreidd 23 mm. Sama breidd skal vera á fram- og afturfótaskeifum en mest má muna 2mm í þykkt. Skeifurnar skulu vera samstæðar og úr samskonar efni.

Munið að láta taka DNA-sýni, blóðsýni og röntgenmynda með góðum fyrirvara fyrir sýningar. Reglur um kynbótasýningar má sjá í heild sinni á slóðinni www.bssl.is.

Halla Eygló Sveinsdóttir

Greiðslumark mjólkur hækkar í verði

Jafnvægisverð aprílmárkaðar er 285 kr. lítrinn

Við opnun tilboða um kaup og sölu á greiðslumarki mjólkur þann 1. apríl 2011 kom fram jafnvægisverð á markaði 285 kr. fyrir hvern lítra mjólkur. Alls bárust Matvælastofnun 72 tilboð um kaup eða sölu á greiðslumarki og var fjöldi gildra tilboða um sölu 10 talsins og fjöldi gildra tilboða um kaup 62 talsins. Alls voru boðnir 408.060 lítrar til sölu en kautilboð bárust í 1.601.620 lítra. Hins vegar munu ekki nema 229.072 lítrar skipta um hendur eða 56% af því greiðslumarki sem boðið var til sölu.

Á meðfylgjandi mynd má sjá niðurstöðu tilboðsmárkaðar þann 1. apríl 2011. Á myndinni er sýnd blá lína fram-

boðs og rauð lína eftirspurnar. Jafnvægisverð sem fram kom á markaðinum reyndist krónur 285 kr/l.

Þeir sem lögðu inn kautilboð og buðu verð = 285 kr/líter eða hærra fá nú keypt hlutdeild í því greiðslumarki sem til sölu kemur.

Þeir sem lögðu inn tilboð um sölu á greiðslumarki á verði sem væri 285,- kr/líter eða lægra selja nú greiðslumark sitt.

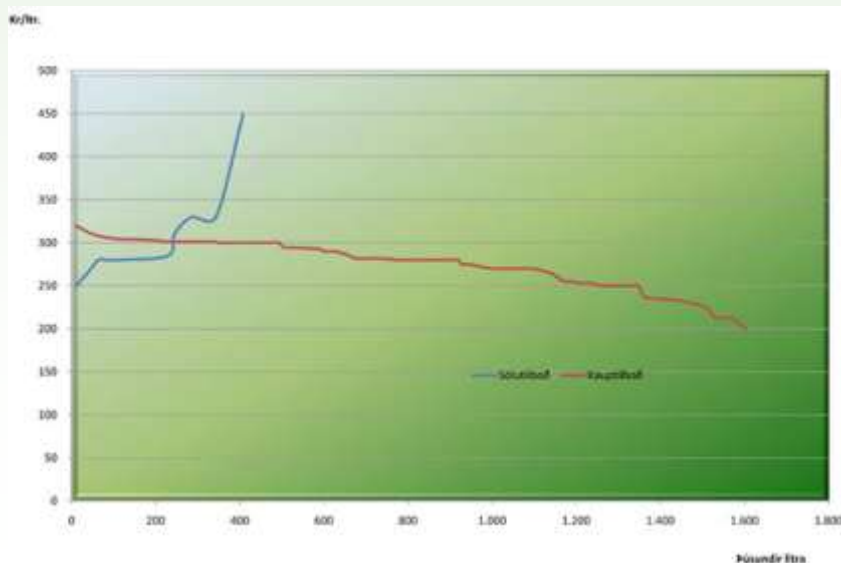
Samanburður við fyrri märkeð sem haldinn var þann 1. desember 2010 sýnir eftirfarandi:

* að framboð er nú 49% af því sem boðið var til sölu á síðasta märkeði.

* að eftirspurn eftir greiðslumarki er nú 83 % meiri en var á síðasta märkeði.

* að verð á greiðslumarki hefur hækkað í krónum talið um 5. kr/líter.

Eftir þennan märkeð er alveg ljóst að verð á greiðslumarki hefur hækkað allnokkuð. Um áramótin féll úr gildi heimild til þess að niðurfæra og telja til gjalda kaupverð keypts greiðslumarks á fimm árum en þess gætir ekki í lækkanði verðum.

Sauðfjársæðingar – skil á sæðingaskýrslum

Þeir sem tóku þátt í sauðfjársæðingum í desember s.l. en eiga eftir að skrá upplýsingar um sæddar ær þurfa að gera það sem fyrst. Allar sæðingar skulu skráðar inn á fjarvis.is. Þeir sem eru með aðgang að fjarvis.is geta skráð sæðingarnar sjálfir en aðrir geta komið sæðingablöðunum á skrifstofu Búnaðarsambands Suðurlands á Selfossi til skráningar. Upplýsingar um árangur sæðinga gefa mikilvægar upplýsingar um t.d. frjósemi, sæðisgæði, árangur eftir sæðingamönnum og sæðingastöðvum.

Leiðbeiningar við skráningu í fjarvis.is

- Skráið ykkur inn á www.fjarvis.is
- Veljið á valröndinni vinstra megin <skrá sæðingu>
- Skráið kennitölu sæðingamanns, sæð.dags., hvort ærin/ærnar var/voru samstillt/ar, tegund sæðis, hrút og svo þær ær sem voru sæddar þennan dag með áður völdum hrút. Þetta er svo endurtekið fyrir hvern sæðingadag, sæðingamann og hrút þar til allar sæðingar hafa verið skráðar.

Vinsamlegast sendið staðfestingu þegar skráningu á sæðingaskýrslum er lokið á netfangið bergblind@bssl.is.

Guðlaug Berglind Guðgeirsdóttir

Búnaðarsambandi Suðurlands